

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE MORYŃ
NA LATA 2024-2026**

WSTĘP

Program został opracowany w oparciu o założenie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, podobnie jak poprzednie, jest też kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Moryn od 2012 roku. Organizacja skutecznego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu najbardziej potrzebującym środowiskom na terenie Gminy Moryń, jest zadaniem niezmiernie ważnym i priorytetowym. Systemowe wsparcie umożliwia zapewnienie potrzebującym jednostkom bezpieczeństwa i stabilizacji, wskazuje jak profesjonalnie, stosownie do okoliczności reagować na potrzeby ludzkie.

Koncentracja na rodzinie, jej roli, zasobach i deficytach, związana jest z jej fundamentalnym znaczeniem. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem. To w niej każda osoba od najmłodszych lat obserwuje otaczający świat społeczny, uczy się go nazywać, klasyfikować, uznawać za przyjazny lub wrogi, przyswajać wspólne wartości lub je odrzucać. Świadomie i nieświadomie przejmuje jako własne przekazywane w rodzinie treści, zachowania, zwyczaje, tradycje, co w znacznym stopniu kształtuje późniejszą osobowość. Dlatego tak ważne jest, aby rodzina funkcjonowała prawidłowo, zapewniając warunki do rozwoju wszystkich swoich członków, a w szczególności dzieci.

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączy go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Styl, atmosfera życia, a wreszcie model rodziny decydują o tym jak dziecko, a później młody człowiek wykorzysta zasób zdobytych doświadczeń, jakie ukształtuje poglądy, jak ukierunkuje własną aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina stanowi najbardziej stabilny punkt odniesienia w doświadczeniu dziecka i determinuje jego pomyślny rozwój, o ile dziecko zostanie otoczone miłością i będzie miało zapewnione poczucie bezpieczeństwa oraz elementarne potrzeby materialne i emocjonalne. W przypadku jakichkolwiek dysfunkcji małeolteni mają prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Dotyczy to zwłaszcza dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub czasowo

¹ Kawula S., Brągiel J., Janke A. „Pedagogika rodziny”, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 1999, s. 49

umieszczonych poza rodziną, co z kolei generuje działania mające na celu odzyskanie funkcji opiekuńczych przez rodziców.

Zachodzące procesy na świecie związane z industrializacją, urbanizacją, migracją i zmianami kulturowymi, znacząco wpłynęły na życie całych społeczeństw. Zmienił się sposób funkcjonowania rodziny, jej struktura, model, liczebność. Kohabitacja coraz częściej wypiera małżeństwo, standardem stało się samotne rodzicielstwo, pozostawanie singlem z wyboru, czy funkcjonowanie związków jedнопłciowych. Zmianie uległ też model rodziny. Nastąpiła reorganizacja władzy rodzicielskiej. Kobieta i mężczyzna stali się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań. Dzisiejsze kobiety – matki nie koncentrują się tylko na wychowaniu dzieci i dbaniu o dom, ale dążą do samorealizacji i niezależności finansowej. Podejmują pracę zawodową, przez co mężczyźni przestali być jedynymi żywicielami rodziny i na równych prawach uczestniczą w pracach domowych, opiece i wychowaniu dzieci.

Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze są nośnikiem wielu przemian w funkcjonowaniu rodzin. Coraz częściej występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym bezpośrednio związane z uzależnieniem od środków psychoaktywnych i niestety już powszechnie od mediów społecznościowych, wzmagających alienację społeczną. Z drugiej strony można też zaobserwować nadmierną troskę o dzieci przechodzącą w nadopiekuńczość, co generuje jednostki niesamodzielne, pogubione, nie nauczone stawiania granic, nie odróżniające dobra od zła. Pojawiły się ponadto zjawiska o charakterze globalnym: choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracje oraz lokalnym: ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, rozpad rodziny i wcześniej nie występujące – wyraźne podziały światopoglądowe, generujące wzajemną niechęć i agresję. Problemy w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań.

Pomoc rodzinom zagrożonym kryzysem polega na wzmocnieniu i wsparciu w odzyskaniu zdolności do pełnego, samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Powinna być udzielana niezwłocznie i mieć charakter profilaktyczny, natomiast podejmowane działania winny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym zaangażowaniem, bo tylko wtedy jest skuteczna.

Praca z rodziną wymaga odpowiedniego wsparcia, dlatego ważne jest podejmowanie działań interdyscyplinarnych, opartych na :

- 1) diagnozie sytuacji rodziny i najbliższego środowiska;
- 2) analizie przyczyn pojawiających się kryzysów;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców;

4) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej;

5) dążeniu do integracji i reintegracji rodziny.

Problemy występujące w rodzinie narzucają konieczność specjalistycznego wsparcia. Środowiska dysfunkcyjne powodują potrzebę stałego monitoringu przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, policji oraz przedstawicieli innych instytucji. Skuteczna pomoc może być osiągnięta we współpracy z przedstawicielami tych służb, ale również ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, Kościołem, oraz organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami wszelkiego rodzaju instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmują działania na jej rzecz.

Głównym założeniem niniejszego dokumentu jest wsparcie rodziny już na etapie rodzenia się problemów. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Dlatego działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są ze względów społecznych i ekonomicznych szczególnie wskazane także z uwagi na obniżenie kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

I. WYTYCZNE DO PODJĘCIA DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU

Rodziny borykające się z problemami, których rozwiązanie nie jest możliwe bez wsparcia instytucjonalnego, najczęściej znajdują się w obszarze działania pomocy społecznej. Doświadczenia w pracy z beneficjentami świadczeń pomocowych, w tym przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, wyraźnie pokazują, jak złożony i trudny jest proces niwelowania nieprawidłowości w rozpoznanych obszarach. Praca nad „zmianą” jest wieloetapowa, wielopoziomowa, trudna, a w wielu przypadkach pozytywny efekt nie jest możliwy do uzyskania. Wpływają na to lata zaniechań rodzicielsko-instytucjonalnych, wielopokoleniowe problemy w socjalizacji, uzależnienia lub choroby rodziców. Wówczas bardzo ważnym jest, aby uzyskać poprawę w funkcjonowaniu rodziny na poziomie umożliwiającym wspólne życie. Jednak bez zaangażowania i współpracy ze strony członków rodzin, nawet najlepiej przygotowana kadra pracowników nie będzie w stanie wesprzeć rodziny w procesie zmiany i wychodzenia z nieporadności. Program opiera się na założeniach subsydiarności pomocy, tj. **wspierania, a nie wyrećzania.** Rodziny nie są przedmiotem oddziaływania instytucji pomocowych, ale ich partnerem, który powinien aktywnie

uczestniczyć w procesach wychodzenia z trudności. Bardzo mocno akcentuje się podmiotowość rodziny, rozumianą jako prawo do współdecydowania, i przede wszystkim czynnego uczestnictwa w doborze i realizacji form pomocy.

Należy pamiętać, że dobro rodziny jest wartością, ale nie może przysłaniać dobra i potrzeb dziecka. W preambule ustawy jest to wyraźnie zaakcentowane:

*„Dla dobra dziecka, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.*²

Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, we współpracy ze środowiskami lokalnymi, organizacjami społecznymi i organami pomocniczymi.

Tabela nr 1 Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO
1) Profilaktyka -Wspieranie rodziny	1) Piecza zastępcza i instytucjonalna 2) Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej 3) Adopcja	
a) Asystent rodziny b) Placówki wsparcia dziennego c) Rodziny wspierające	a) Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka b) Placówki opiekuńczo-wychowawcze c) Usamodzielnianie	a) Ośrodek adopcyjny b) Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna c) Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny

² Preambuła ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018r. poz. 998 ze zm.)

d) Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny	d) Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) e) Rodziny pomocowe	
---	---	--

Zródło: OPS Moryń w oparciu o ustawę wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Podsumowując do zadań własnych gminy zgodnie z ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ustawa określa również system pieczy zastępczej, który stanowi zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieci w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

W oparciu o diagnozę środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych występujących na terenie gminy Moryń opracowano 3 letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 . Diagnoza została sporządzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu. W dokumencie wykorzystano materiały własne i sprawozdania, przy czym analizie zostały poddane lata 2021-2023.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO - DEMOGRAFICZNA GMINY MORYŃ

Gmina Moryń jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części województwa Zachodniopomorskiego w powiecie gryfińskim. Znajduje się ok. 30 km od trzech przejść granicznych z Niemcami: w Kostrzynie, Osinowie Dolnym i Krajniku Dolnym. Siedziba władz gminy – miejscowość Moryń – położona jest w odległości ok. 80 km od Szczecina.

Gmina zajmuje powierzchnię 124,5 km², obejmuje miasto Moryń oraz 9 sołectw: Bielin, Dolsko, Kłęcz, Mirowo, Nowe Objezierze, Stare Objezierze, Przyjezierze, Witnica oraz Gądno.

Na koniec 2023 r. gmina Moryń liczyła 4076 mieszkańców (2131 kobiet i 1945 mężczyzn).

Tabela Nr 2 Podstawowe dane demograficzne

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31. XII 2021	Stan na dzień 31.XII 2022	Stan na dzień 31. XII 2023
Stan ludności ogółem	4.098	4.095	4.076
w tym:			
Mężczyźni	1.971	1.955	1.945
Kobiety	2.127	2.140	2.131

Zródło: Urząd Miejski w Moryniu – Urząd Stanu Cywilnego

Liczba ludności zamieszkująca w Gminie Moryń maleje. W 2023 r. (w porównaniu do 2021 r.) ogólna liczba mieszkańców zmalała o 22 osoby.

Tabela Nr 3 Liczba mieszkańców według wieku

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym 0-18	602	647	689
Liczba osób w wieku produkcyjnym	2460	2.461	2.435
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1036	987	952

Zródło: Urząd Miejski w Moryniu

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, iż w roku 2021 w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy: liczba w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 14,69 %, w wieku produkcyjnym 60,03%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 25,28 %.

W roku 2023 współczynniki te wyniosły kolejno 16,90 %, 59,74 %, 23,36 %. Analiza danych wskazuje, iż w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym zaistniała tendencja wzrostowa (wzrost o 2,21 %). Spadek o 0,29 % odnotowała grupa osób w wieku produkcyjnym. Natomiast wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym zmalał. W roku 2021 w porównaniu do roku 2023 w tej grupie zanotowano spadek o 1,92 %.

Tabela nr 4 Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Moryń zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chojnie

Osoby bezrobotne	2021	2022	2023
Ogółem, w tym:	127	127	122
Osoby długotrwale bezrobotni	91	84	82
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	9	12	10

Opracowano w oparciu o dane Powiatowe Urzędu Pracy w Chojnie

Z analizy danych wynika, że liczba osób bezrobotnych w 2023 r. zmniejszyła się do roku 2023 r. o 5 osób.

Analiza danych Powiatowego Urzędu Pracy pozwala stwierdzić, że zjawisko bezrobocia spada. Pomimo tego spadku bezrobocie dalej pociąga za sobą wiele negatywnych skutków społecznych i psychologicznych dla osób nim dotkniętych. W rodzinie z problemem bezrobocia pojawiają się problemy finansowe, napięcie emocjonalne, frustracja, konflikty oraz uzależnienia.

III. ZADANIA WŁASNE W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ

Gmina stanowi najważniejszy i podstawowy element systemu pomocowego. Profilaktyka, diagnoza i wszechstronna pomoc rodzinie w kryzysie to zadania priorytetowe.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Oprócz niniejszych zadań gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny, zgodnie z wytycznymi przekazywanymi przez Wojewodę (art. 177 ustawy).

Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

IV. ZADANIA INSTYTUCJI WSPARCIA RODZINY NA POZIOMIE GMINY MORYŃ

Diagnozowanie, zarówno problemów z jakimi borykają się rodziny na terenie gminy Moryń, jak i posiadanych zasobów pozwala na wskazanie form pomocy dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość posiadanego potencjału oraz rodzaju

i dostępności usług daje możliwości formułowania celów i zadań stanowiących spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Udzielana pomoc powinna mieć charakter okresowy, a praca z rodzinami biologicznymi ukierunkowana jest na możliwość jak najszybszego powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Do instytucji działających na teren gminy w zakresie pomocy i wsparcia rodzin należą w szczególności:

Tabela Nr 5 Wykaz instytucji

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu	ul. Szeroka 12 74-503 Moryń
2.	Urząd Miejski w Moryniu	ul. Plac Wolności 1 74-503 Moryń
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu	ul. Plac Wolności 1 74-503 Moryń
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Moryń	ul. Szeroka 12 74-503 Moryń
5.	Miejski Ośrodek Kultury w Moryniu	ul. Szeroka 12 74-503 Moryń
6.	Miejska Biblioteka Publiczna w Moryniu	ul. Szeroka 12 74-503 Moryń
7.	Posterunek Policji w Moryniu	ul. Dworcowa 6b 74-503 Moryń
8.	Parafialny Zespół „CARITAS”	ul. Chopina 16 74-503 Moryń
9.	Przedszkola	Teren Gminy
10.	Zespół Szkół w Moryniu, Filia w Witnicy	Teren Gminy
11.	Parafie	Teren Gminy
12.	Świetlice wiejskie	Teren Gminy
13.	Rady sołeckie	Teren Gminy
14.	Lokalne stowarzyszenia	Teren Gminy
15.	Placówka służby zdrowia	ul. Dworcowa 6 74-503 Moryń
16.	Placówka wsparcia dziennego „ISKIERKA”	Witnica, 74-503 Moryń

Każdy z wyżej wymienionych podmiotów prowadzi działania zmierzające do szeroko rozumianego wsparcia rodziny poprzez podejmowanie działań zmierzających do tworzenia jednorodnego i pozytywnego środowiska wychowawczego.

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu

Wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu podejmuje działania, których celem jest zapewnienie wsparcia i pomocy poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami w celu poprawy ich funkcjonowania;
- udzielenie rodzinom wsparcia poprzez wprowadzenie asystenta rodziny;
- wspieranie potencjału rodziny;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych;
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia w zaistniałych już sytuacjach kryzysowych;
- udzielenie pomocy w przezwyciężaniu uzależnień;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążenie do najszybszego powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
- aktywizację społeczną i zawodową rodziców;
- wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy, zapobieganie niepowodzeniom i trudnościom;
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych członków rodziny;
- organizowanie dożywiania dzieci w szkole;
- podejmowanie działań związanych w przypadku wystąpienia przemocy domowej;
- organizowanie poradnictwa specjalistycznego;
- udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej;
- powoływanie i prowadzenie zespołów ds. rodziny;
- koordynowanie wszystkich działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych mogących służyć pomocą rodzinom.

Powyższe działania mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania podstawowych jej funkcji. Wsparcie może być prowadzone w formie pracy z rodziną m.in. poprzez wprowadzenie asystenta rodziny, poradnictwa specjalistycznego, pracę socjalną oraz pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez placówkę wsparcia dziennego czy rodziny wspierające.

a) Praca socjalna

Na gruncie ustawy o pomocy społecznej wszelkie działania podejmowane na rzecz rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności lub samodzielności osób czy rodzin są określone mianem pracy socjalnej. Praca socjalna jest też podstawą podejmowanych działań przez pracowników socjalnych na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem. Wykonywana przez pracowników socjalnych jest najistotniejszym działaniem odpowiadającym na wyzwanie pomocy społecznej odnoszące się do realizacji celu jakim jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej. Praca socjalna jest działalnością wielowymiarową, interdyscyplinarną, łączy w sobie zadania diagnostyczne, animacyjne, informacyjne, motywacyjne. Jest procesem, toteż trudno ukazać ją w statystykach, tabelach i wykresach. Jednak prowadzona z wykorzystaniem w/w działań prowadzi i warunkuje realną zmianę jakości życia podopiecznego. Pracownicy socjalni wpływają na zmianę indywidualnych osób i rodzin, służą pomocą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych, jak i rozwiązują codzienne osobiste problemy. **Pracownik socjalny często pełni funkcję „pogotowia ratunkowego” będąc po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem.** W ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. jest zapisane bardzo dużo zadań i obowiązków pracownika socjalnego. Jest to zawód szczególny, będący profesją, a jednocześnie powołaniem, wymaga również określonych cech osobowościowych. Bezpośrednie stykanie się pracowników pomocy społecznej z ogromem i różnorodnością problemów ludzkich to ciągły stres, myślenie o podopiecznych. To wieczna walka o zmianę mentalności ludzkiej, zmaganie się z czasem. Wielokrotnie długa, ciężka i żmudna praca z rodziną nie zawsze przynosi pożądane efekty ze względu na zbyt małą osobistą motywację i chęć zmiany w dotychczasowym życiu, brak systematyczności i wytrwałości w podejmowanych działaniach oraz na skutek braku wzorców i wartości wyniesionych z domu, brak ambicji a także niefrasobliwości klientów, braku umiejętności przewidywania skutków swojego postępowania.

Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji:

- **ratowniczą** – jest mechanizmem ratującym rodziny i jednostki w sytuacjach kryzysowych;
- **wspierającą** – w edukowaniu do samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów;
- **profilaktyczną**- w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu;

- **partycypacyjną** – budującą lokalne powiązania, koalicję na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, angażującą środowisko do współdziałania.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryni w 2021 r. **objął pracą socjalną 81 rodzin**, w 2022 r. **- 113 rodzin**, a w 2023 r. **- 95 rodzin**.

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryni w ramach pracy socjalnej podejmowali działania, polegające na :

- udzielaniu informacji i poradnictwa;
- motywowaniu do zmian mających na celu poprawę sytuacji socjalno-bytowej i zdrowotnej osób i rodzin;
- pomocy w tworzeniu pism, pośredniczeniu w sprawach dotyczących wyjaśnienia sytuacji klientów, również do Sądów;
- tworzeniu, zawieraniu i realizacji wspólnie z rodzicami i osobami korzystającymi ze wsparcia planów pomocy oraz kontraktów socjalnych;
- współpracy ze szkołami, instytucjami i innymi placówkami w celu ustalenia sytuacji małoletnich dzieci;
- współpracy z Policją, Sądem w celu zwiększenia bezpieczeństwa osób i rodzin, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i zapewnienia warunków zabezpieczających zdrowie małoletnich dzieci;
- monitorowaniu środowiska pod kątem wywiązywania się z dokonywanych ustaleń oraz udzielania pomocy w załatwianiu trudnych spraw;
- udziale w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych i wdrażaniu ustalonych działań na rzecz pomocy rodzinom z problemem przemocy;
- kształtowaniu właściwych postaw rodzicielskich i pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez indywidualne rozmowy edukacyjno-motywuujące;
- monitorowaniu działań klienta i reagowaniu w sytuacjach niekorzystnych;
- przeciwdziałaniu pogłębianiu się trudności w sytuacji rodzinnej klienta;
- inspirowaniu klienta do aktywności, zmiany postaw i podejmowania pracy na rzecz wzrostu jakości życia;
- informowaniu o przysługujących klientowi prawach, formach i możliwościach uzyskania pomocy.

b) Asystent rodziny

Od 2012 r. w systemie pomocy społecznej funkcjonuje nowe ogniwo pomocy w osobie asystenta rodziny, przyznawanego rodzinom doświadczającym problemów opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni lat widać wyraźne zmiany w podejściu do wykorzystywania tego instrumentu pomocy.

Rolą asystenta rodziny jest podejmowanie konstruktywnych działań w pracy z rodziną za pomocą wszelkich dostępnych środków, przy wykorzystywaniu zasobów własnych i instytucji. Największy sukces asystent może osiągnąć poprzez nawiązanie pozytywnych relacji z członkami rodziny, bo tylko wtedy zdobędzie zaufanie potencjalnego beneficjenta i będzie w stanie wpłynąć na zmianę w postrzeganiu wszelkich trudności i wyzwolić potencjał do działania. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. To bardzo ważne, gdyż współpraca odbywa się w środowisku naturalnym danej społeczności, co pozwala na szybsze rozpoznanie problemu i postawienie właściwej diagnozy.

Celem pracy asystenta jest dążenie do osiągnięcia przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Priorytetowe zadanie natomiast stanowi zażegnanie kryzysu w rodzinie i niedopuszczenie do czasowego umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka do rodziców.

Współpraca asystenta z rodziną jest długofalowa. Czas jest tu czynnikiem sprzyjającym i pozwala na wnikliwe rozeznanie środowiska i jego problemów.

Zadania asystenta rodziny określone są w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do których w szczególności należą:

- opracowanie i realizacja określonego planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin ;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- realizacja zadań określonych w o wsparciu kobiet w ciąży i „Za życiem”;
- prowadzenie dokumentacji pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dzieci i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu zatrudnia 1 asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywania zadań, **jednak nie może przekroczyć 15 rodzin.** Po zrealizowaniu planu pracy i zakończeniu pracy z rodziną, asystent rodziny przez 6 miesięcy monitoruje funkcjonowanie środowiska, nie rzadziej niż 1 raz w miesiącu. Monitoring jest formą subtelnej asysty rodzinie w usamodzielnianiu i zapewnieniem wsparcia w razie pojawiających się trudności, czy wyzwań w nowych sytuacjach życiowych.

W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny i widocznych rażących zaniedbaniach wobec dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek interweniowania, w tym informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie, a w przypadku występowania jakiejś formy krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia prokuratury/policji.

c) Rodzina wspierająca

Kolejnym sposobem wsparcia rodziny wymagającej przezwyciężenia kryzysu jest zapewnienie jej pomocy poprzez rodzinę wspierającą. Zadaniem tej rodziny jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy z asystentem rodziny. Formy takiej współpracy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od pomysłowości i inicjatywy osób bezpośrednio zaangażowanych. Udzielone w tej postaci wsparcie daje możliwość dzielenia się doświadczeniem i pozytywnym przykładem. Rodzina powołana do pełnienia tej funkcji może pochodzić z bezpośredniego otoczenia. Ustanawia ją Burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego.

Niezmiernie trudno jest pozyskać rodzinę wspierającą. Wynika to z faktu, że na ogół brak jest chętnych do pełnienia takich ról, a rodziny wykazujące zainteresowanie funkcją nie zawsze dają rękojmię bezpieczeństwa dla rodziny, która wymaga pomocy. Podjęcie decyzji o takiej współpracy wiąże się zatem z ogromną odpowiedzialnością. Obecnie na terenie gminy Moryń nie ma rodziny wspierającej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu będzie podejmował działania mające na celu:

- pozyskanie rodzin do pełnienia funkcji rodziny wspierającej;
- promowanie i upowszechnianie wsparcia udzielanego przez rodziny wspierające - kampania informacyjna (ulotki, informacje na stronie Urzędu Miejskiego w Moryniu).

Do pozyskania rodzin wspierających zaplanowane działania będą miały charakter ciągły. Rodziny chętne do pełnienia funkcji rodziny wspierającej mogą zgłaszać swoją kandydaturę do Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

d) Placówka wsparcia dziennego

Im bogatsza oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, tym większa szansa wychwycenia odpowiednio wcześniej sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Pomoc rodzinom w obszarze opieki i wychowania zapewniają placówki wsparcia dziennego.

Zgodnie z założeniami ustawy, mogą być prowadzone w jednej z poniższych form lub formach połączonych:

- a) opiekuńczej (tj. kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych);
- b) specjalistycznej, realizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; oraz indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprophylaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię
- c) pracy podwórkowej, realizowanej przez wychowawcę.

Na terenie gminy Moryń od 2019 r. prowadzona jest placówka wsparcia dziennego „ISKIERKA” w formie pracy podwórkowej. W placówce zatrudniony jest wychowawca, który planuje i prowadzi zajęcia z grupą, sprawuje opiekę, czuwa nad realizowaniem przez dzieci obowiązków szkolnych, współpracuje ze szkołą, rodzicami oraz specjalistami. Osoba ta odpowiedzialna jest także za opracowanie indywidualnego planu pracy z dzieckiem oraz prowadzenie dokumentacji placówki.

Podstawowym celem działania placówki jest stworzenie dzieciom bezpiecznego miejsca i możliwości spędzenia czasu wolnego od ryzykownych zachowań, a także doraźna pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, szkolnego, osobistego i emocjonalnego. Placówka zapewnia dziecku opiekę, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Podsumowując przedmiotem działania placówki jest:

- tworzenie dzieciom warunków do fizycznego, psychicznego i poznawczego rozwoju;
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa;

- pomoc w sytuacji kryzysu szkolnego, rówieśniczego, rodzinnego i osobistego;
- pomoc w przypadku wystąpienia problemów wychowawczych, zagrożenia demoralizacją lub uzależnieniem;
- uczenie poszanowania tradycji, ciągłości kulturowej, zachowań obywatelskich;
- pomoc w wyrównywaniu braków edukacyjnych;
- kształtowanie nawyków i zachowań prozdrowotnych (reagowanie na zjawiska związane z uzależnieniem dorosłych i profilaktyki antynikotynowa oraz antyalkoholowa);
- organizowanie czasu wolnego poprzez uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych oraz sportowych;
- uczenie samodzielności i dokonywania właściwych wyborów w codziennym życiu.

W roku 2021 do placówki uczęszczało **15 dzieci**, w 2022 roku i 2023 roku wychowawca miał pod opieką **15 dzieci**.

2. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne jest niezbędne w procesie pomocy osobom i rodzinom, które wymagają profesjonalnego wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Celem realizacji poradnictwa specjalistycznego jest poprawa jakości życia osób zwracających się o pomoc, ich rozwój i optymalizacja prawidłowego funkcjonowania indywidualnego, grupowego, rodzinnego itp. Istotą porady jest tworzenie warunków do odzyskania lub uzyskania przez człowieka potrzebującego możliwości samodzielnego rozwiązywania problemu, podjęcia właściwych decyzji i ich realizacji, a także unikania w przyszłości działań, które prowadzą do problematycznej sytuacji życiowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania **mieszkańców gminy Moryń**. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w sprawach bieżących. W 2023 r. 18 mieszkańców powiatu, w tym **2 osoby z gminy Moryń**, uczestniczyło w programach korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową. Ponadto

PCPR w Gryfinie realizuje Program wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. W 2023 r. do zajęć przystąpiło i program ukończyło 13 osób, w tym **1 osoba z gminy Moryń. Ponadto rodziny z naszej gminy mogą skorzystać ze spotkań z mediatorem, psychologiem, prawnikiem** – po uprzednim umówieniu się.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnie**. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania, m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2022/2023 PPP w Gryfinie, filia w Chojnie udzieliła z terenu gminy Moryń **porad i konsultacji logopedycznej dla pięciorga dzieci wraz z rodzicami oraz przeprowadziła jedną interwencję kryzysową i jedną terapię psychologiczną**. W nagłych przypadkach po wcześniejszych konsultacjach z kierownikiem poradni jest możliwość przyjazdu psychologa do miejsca zamieszkania rodziny.

Na potrzeby mieszkańców gminy borykających się z różnymi problemami np. przemocy, uzależnienia został zatrudniony terapeuta, którego zadaniem jest wsparcie w ramach prowadzonego **Punktu Interwencyjno - Wspierające dla Osób Uzależnionych i Członków ich Rodzin oraz Osób Doznających i Stosujących Przemoc**. W każdy piątek po uprzednim umówieniu się można skorzystać z nieodpłatnej **porady prawnej** (budynek Urzędu Miejskiego w Moryniu). Ponadto można skorzystać ze spotkań z **psychologiem** - zatrudnionym przez **Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu**.

Rodziny z naszej gminy mają także możliwość skorzystania z **pomocy psychologiczno-terapeutycznej na NFZ w Centrum Medi Sens – Centrum Zdrowia w Kostrzynie nad Odrą** (skierowanie od lekarza rodzinnego).

3. Wsparcie Kościoła

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc

w rozwiązywaniu problemów rodzin (małżeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.). **Parafialni doradcy życia rodzinnego** współpracują z **rejonowymi doradcami**, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W 2023 r. na terenie gminy Moryń funkcjonowały 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 6 Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

dekanat	nazwa parafii	adres
Cedynia	Parafia pw. Ducha Świętego w Moryniu	ul. Chopina 16, 74-503 Moryń
Mieszkowice	Parafia pw. Chrystusa Króla w Witnicy	ul. Moryńska 1d, 74-503 Moryń
Cedynia	Parafia pw. Stanisława BM w Klępiczu	Klępicz 25a, 74-503 Moryń

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W Kurii Metropolitalnej Szczecińsko-Kamieńskiej (ul. Papieża Pawła VI 4, 71-459 Szczecin) funkcjonuje Wydział Duszpasterstwa Rodzin, który zajmuje się m.in. wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. mgr Tomasz Cieniuch (e-mail: wdr@kuria.pl, tel. 504 760 504), a diecezjalną doradczynią życia rodzinnego jest mgr Monika Możejko (e-mail: szczecinporadnictwo@gmail.com). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Pomoc dzieciom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, m.in. związanych z przemocą domową, świadczy Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej.

4. Zespół Szkół w Moryniu

Pomoc, jaką placówka oferuje uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Rozpowszechniane są też informacje o instytucjach udzielających wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Szkoła organizuje akcje charytatywne na rzecz potrzebujących (np. paczki świąteczne), jak również dofinansowuje wyjazdy grupowe czy stosuje zwolnienia z opłaty ubezpieczenia. Placówka

zapewnia dzieciom i młodzieży pomoc edukacyjną, a także opiekę w ramach zajęć świetlicowych.

Pomoc, jaką placówka oferuje uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogiem, pedagogiem specjalnym oraz psychologami. Zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą korzystać z warsztatów, konsultacji oraz porad pedagoga, pedagoga specjalnego oraz psychologa szkolnego, uczestniczą w zajęciach wyrównawczych i rozwijających oraz w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Działania profilaktyczne adresowane do uczniów podejmowane na terenie szkoły polegają na realizacji licznych przedsięwzięć profilaktycznych i dydaktycznych z zakresu zapobiegania uzależnieniom i cyberprzemocy w formie ogólnopolskich kampanii, programów, organizowaniu warsztatów, akcji informacyjnych, spotkań z przedstawicielami Policji, konkursów, spektakli, pogadanek tematycznych z psychologiem, pedagogiem szkolnym i pielęgniarką, a także zajęć integrujących grupę. Ponadto w placówce prowadzona jest pedagogizacja rodziców.

5. Posterunek Policji

Znaczące działania na terenie gminy Moryń są podejmowane przez funkcjonariuszy Posterunku Policji w Moryniu na rzecz wspierania rodziny, do których można zaliczyć:

- a) monitorowanie sytuacji w rodzinach wychowujących dzieci i zagrożonych licznymi dysfunkcjami, szczególnie poza godzinami pracy innych instytucji;
- b) podejmowanie działań chroniących osoby doświadczające przemocy w ramach procedury Niebieskie Karty;
- c) podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień (spotkania edukacyjne dla uczniów, kadry pedagogicznej).

V. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE MORYŃ

Wykonując swoje zadania samorządy lokalne w pełni odpowiadają za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. W środowiskach rodzinnych często kumuluje się wiele różnorodnych dysfunkcji. Z uwagi na ten fakt koniecznym jest udzielenie im profesjonalnego, specjalistycznego wsparcia w celu

przewyciężenia trudnych sytuacji. Aby w pełni realizować zadania polegające na zapewnieniu rodzinom wsparcia, konieczne jest dotarcie do tych rodzin i wypracowanie diagnozy.

Diagnoza to rozpoznanie jakiegoś stanu rzeczy, jego tendencji rozwojowych, na podstawie jego objawów w oparciu o znajomość ogólnych prawidłowości, ich wyjaśnienie i przewidywanie. W procesie diagnozy poznajemy genezę, przejawy i przyczyny niepokojącego stanu rzeczy, aby odpowiednio dobrać sposób postępowania przy modyfikacji nieprawidłowego stanu rzeczy. Wymaga to uwzględnienia wielu aspektów środowiska rodzinnego. Punktem wyjścia jest opis aktualnego stanu rodziny, stanowiący aspekt identyfikacyjny diagnozy. Celem diagnozy rodziny powinno być rozpoznanie tła dysfunkcjonalności jednostki przez analizę indywidualnych cech i warunków funkcjonowania rodziny.

Problemy społeczne występują w każdej lokalnej społeczności, jednak ich wielkość oraz rodzaj mogą mieć różne wymiary w zależności od czynników, które je kształtują. Mimo wszystko problemy społeczne zawsze w ocenie społeczeństwa uznawane są za zjawiska niepożądane, nieakceptowane, szkodliwe, a przede wszystkim zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu określonej społeczności, dlatego też wymagają one aktywnej i skutecznej interwencji.

Na szczeblu lokalnym, gmina zobowiązana jest do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i pomocy społecznej w celu zaspokojenia potrzeb jej mieszkańców. Pomoc powinna i jest adresowana bezpośrednio do osób najbardziej jej potrzebujących. Skupia się w ten sposób na rozwiązywaniu konkretnych problemów.

Instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości jest pomoc społeczna. Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielenie oraz zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu jest jednostką organizacyjną gminy, powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego, w szczególności z zakresu szeroko pojmowanej pomocy społecznej. Ośrodek realizuje zadania o charakterze obligatoryjnym i fakultatywnym, a środki na realizację tych zadań pochodzą z budżetu państwa i przekazywane są w formie dotacji albo pochodzą z budżetu Gminy Moryń.

Udzielona pomoc musi być adekwatna do zaistniałego problemu poprzez wykorzystanie dostępnych zasobów, uprawnień i możliwości. Dana pomoc może mieć formę świadczenia pieniężnego, rzeczowego, instytucjonalnego oraz usług. W celu uzyskania zamierzonego celu poprzez udzielenie odpowiednich świadczeń z pomocy społecznej konieczna jest właściwa

współpraca pracowników ośrodka pomocy społecznej z osobami i rodzinami wnioskującymi o przyznanie pomocy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu w roku 2023 objął swoim wsparciem **95 rodzin** w tym **175 osób**. Gmina Moryń według stanu na dzień 31.12.2023 r. (dane Urzędu Gminy Moryń) zamieszkiwało 4.128 osób. Z dokonanej analizy wynika, że około **2,3%** ogółu mieszkańców zostało objętych pomocą tutaj. Ośrodka w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Tabela Nr 7 Karta diagnostyczna

Dane	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców gminy Moryń	4.098	4.095	4.076
Liczba osób bezrobotnych	127	127	122
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	110	97	95
Liczba pracowników socjalnych	3	3	3
Liczba rodzin, na rzecz których świadczona była praca socjalna	81	113	95
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	14	16	9
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	1	3	3
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba dzieci/młodzieży w wieku 0-18 roku życia	602	647	689
Liczba dzieci/młodzieży pozostających w pieczy zastępczej	9	8	9

Opracowano w oparciu o dane OPS w Moryniu oraz Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że liczba korzystających z pomocy społecznej największa była w roku 2021, a najmniejsza w roku 2023.

Tabela nr 8 Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Lata	2021	2022	2023
Rodziny ogółem,	152	166	127
w tym o liczbie osób:			
1	80	91	74
2	26	30	21
3	14	13	12
4	19	14	13
5	7	11	4
6 i więcej	6	7	3

Opracowano w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu

W tabeli Nr 9 powody udzielania pomocy finansowej sklasyfikowano według zapisu art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Najczęstszymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej, były kolejno: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezrobocie.

Tabela nr 9 Powody przyznania pomocy społecznej

Lata	2021	2022	2023
Rodziny ogółem, w tym:	110	97	95
Ubóstwo	54	55	48
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	2	3	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	4	8	2
Bezrobocie	38	32	27
Niepełnosprawność	45	48	45
Długotrwała lub ciężka choroba	41	42	45
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego			
• rodzina niepełna	12	8	13
• wielodzietne	9	8	7
Przemoc w rodzinie	2	1	1
Alkoholizm	9	8	5
Narkomania	1	0	0
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	4	1
Zdarzenie losowe	2	3	2
Sytuacje kryzysowe	0	1	0

Opracowano w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryni

Powyższe dane wskazują, że ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezrobocie są zdecydowanie najbardziej dominującymi czynnikami udzielania pomocy przez Ośrodek.

Dominującą przyczyną, dla której osoby i rodziny trafiają do systemu pomocy społecznej jest ubóstwo. Przejawia się ona brakiem dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych osoby lub rodziny. Planowana działalność w zakresie zabezpieczenia społecznego, pomocy najuboższym i zwalczaniu ubóstwa, winna znaleźć odzwierciedlenie w polityce państwa, również w konstrukcji budżetu i planowaniu wydatków na pomoc społeczną. Nie ulega wątpliwości, że pozostałe najczęstsze powody udzielania pomocy, mają bezpośredni wpływ na poziom ubóstwa i pozostają z nimi w ścisłej korelacji. Długotrwała choroba lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność to kolejno z dominujących powodów, których osoby zgłaszają się o pomoc. Osoby bezrobotne to w przeważającej części osoby bez kwalifikacji zawodowych, z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym. Osoby i rodziny mające problemy z zaspokajaniem podstawowych potrzeb życiowych swoich i bliskich poprzez niemożność realizowania się zawodowo bez wątpienia odczuwają dyskomfort i frustrację. Niezależność finansowa ułatwia funkcjonowanie rodzinom, rozwijanie

się, organizowanie wolnego czasu. Brak stabilizacji w tym zakresie stanowi poważny problem dla każdej osoby i rodziny.

Dla prawidłowego rozwoju dziecka nie wystarczy tylko zapewnienie opieki czysto materialnej, należy stworzyć mu poczucie przynależności do kogoś, dać oparcie, a przede wszystkim należy obdarzyć dziecko miłością i zainteresowaniem. Rozwój cywilizacji, ciągły pośpiech, wszechobecne media społecznościowe powodują degradację rodziny i jej najistotniejsze wartości. Obserwuje się zerwanie więzi, nieumiejętność rozmowy i rozwiązywania konfliktów, jak również ztraca się umiejętność przeciwstawiania się nawet najmniejszym trudnościom. Dużą rolę odgrywa wszechobecny konsumpcjonizm.

Pracownicy socjalni jak również asystent rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu w ramach wykonywanych obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami.

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. Rodziny te pozostają w opozycji do właściwości rodziny zdrowej. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców, a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrazić swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

- a) jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu, narkotyków, hazardu;
- b) występuje problem wykorzystywania seksualnego czyli taka w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie;
- c) jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny;
- d) jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna);

e) występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia się w centrum uwag.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest ważną „instytucją” w systemie wychowawczym i spełnia następujące funkcje:

- a) opiekuńczą (zapewnienie bytu materialnego, zdrowia);
- b) emocjonalną (zaspokojenie potrzeb bliskości kontaktów, serdeczności, kształtowanie cech charakteru i umiejętności współżycia społecznego);
- c) kształcącą (rozwijanie zainteresowań, kształcenie umiejętności i nawyków pracy);
- d) aktywizacji twórczej (rozbudzanie zainteresowań, pobudzanie do samokształcenia i samodoskonalenia się).

Jak wspomniano powyżej do przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców w bardzo negatywny sposób wpływa na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym krzywdzonego dziecka mogą wystąpić próby samobójcze, depresje, zaburzenia osobowości, większa skłonność sięgania po alkohol, narkotyki. Ponadto osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe często częściej wykazują skłonności do stosowania przemocy wobec swoich dzieci, powielając przemocowe zachowania rodziców. Częste uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych połączone z innymi problemami, powodują skutki traumatyczne dla całych rodzin. Wiele bowiem sytuacji, w których dochodzi do stosowania przemocy wobec domowników ma właśnie związek z nadużywaniem alkoholu lub środków odurzających przez co najmniej jednego członka rodziny. Problem przemocy dotyka rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Moryń niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu.

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu funkcjonuje **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej** powołany dnia 21 września 2023 r. Zarządzeniem Nr 85/2023 r. Burmistrza Gminy Moryn. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań służb/specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz diagnozowanie problemu przemocy domowej na terenie Gminy Moryń. Poniżej tabela obrazuje zjawisko występowania przemocy w latach 2021-2023.

Tabela nr 10 Ilość wdrożonych oraz zakończonych procedur Niebieskich Kart w rodzinach w latach 2021-2023

Lp.	Rok	Ilość założonych niebieskich Kart	Ilość zakończonych niebieskich kart	Monitoring po zakończeniu procedury niebieskiej karty
1.	2021	10	14	13
2.	2022	6	10	13
3.	2023	15	5	6

Opracowano w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu

Dane te z pewnością nie odzwierciedlają rzeczywistego wymiaru ww. problemu, ponieważ przedstawiają tylko te zgłoszone akty przemocy.

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem złożonym i długofalowym. Efekty pracy w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymane wsparcie, chęci wprowadzania w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta czy przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Praca z tego typu rodzinami by przyniosła oczekiwany efekt musi być w pewnych przypadkach wielomiesięczna lub kilkuletnia. Z doświadczeń asystenta rodziny wynika, że jedną z barier pojawiających się w pracy z rodzinami jest deklarowanie pryncypialnie chęci współdziałania, co niestety nie przekłada się na faktyczne podjęcie pracy nad pożądaną zmianą. Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu podejmuje szereg działań zmierzających do zminimalizowania, pojawiających się problemów poprzez pracę socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych czy wsparcie asystentów rodziny. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. W sytuacjach, kiedy rodzina nie jest w stanie we właściwy sposób wywiązywać się z funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma możliwość otrzymania wsparcia w formie asystenta rodziny.

Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Jak wspomniano rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i udzielenie im odpowiedniego wsparcia. Zadaniem asystenta rodziny jest pomoc rodzinie przy wdrażaniu prawidłowych postaw życiowych wszystkich jej członków. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej – ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Ostatecznie na zmianę i sukces pracuje sama rodzina. Osoba pełniąca funkcję asystenta rodziny ma za zadanie odnaleźć te, mocne strony rodziny, to co jej członkowie potrafią – zasoby oraz to, u kogo i gdzie mogą szukać pomocy.

Współpraca z asystentem rodziny z wyjątkiem, kiedy obowiązek nakłada Sąd Rodzinny jest dobrowolna i następuje po podpisaniu deklaracji o współpracy. Czas współpracy jest różny w zależności od występujących problemów i determinacji rodziny, aby problemy te przezwyciężyć. Obserwuje się, że okres współpracy z asystentem rodziny wydłuża się, ze względu na mnogość problemów występujących w rodzinie

Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzicami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Koniec pracy asystenta z rodziną ustaje wówczas gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo-wychowawcze.

W 2021 r. asystent rodziny współpracował z 11 rodzinami, w których było 18 dzieci wydatkowano kwotę 75.473,97 zł, w tym 2.000,00 zł z Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. I kolejno w roku **2022 - 10 rodzin, w tym 20 dzieci**, wydatkowano kwotę 75.881,87 zł, w tym z programu 3.000,00 zł z Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej oraz w roku 2023 r. - **14 rodzin, w tym 25 dzieci**, wydatkowano kwotę 94.919,92 zł, w tym z programu 10.698,86 zł z Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej

Tabela nr 11 Rodziny objęte wsparciem przez asystenta rodziny.

	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny, stan na 31 grudnia	1	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem:	11	10	14
Zakończona współpraca z rodzinami,	4	0	0
w tym z powodu:			
• osiągnięcie celów	1	0	3
• braku efektów	0	0	2
• zaprzestanie współpracy przez rodziny	3	0	1

Przeciętny czas pracy z rodziną w miesiącach	31	32	30
--	----	----	----

Opracowano w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryni

Z powyższych danych wynika, że praca asystenta rodziny jest nieodłącznym elementem pracy na rzecz dziecka i rodziny.

Z dniem 1 stycznia 2017r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Ww. ustawa wskazuje, że wsparcie we wskazanym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Nowo wprowadzone przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m.in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnienie dostępu dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatycznym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. Rodzina będzie mogła skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa w zakresie przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. W latach 2021-2023 r. asystent rodziny nie pracował z rodziną o której mowa w ustawie o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny przez pracownika socjalnego czy praca asystenta z rodziną, zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka ratyfikowana przez Polskę w 1991r. stanowi, że *„Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne w odpowiedniej instytucji.”* Powyższe prawo zapisane jest również w najwyższej rangi akcie normatywnym jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której w art. 72 ust 2 zawarto *„dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.”*

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka czy placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przez umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości;

- a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- c) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela nr 12 obrazuje liczbę dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz poniesione koszty.

Dane	2021	2022	2023
Liczba dzieci ogółem	9	8	9
Liczba umieszczonych dzieci			
w tym:			
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	1
- w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych	9	8	8
Liczba dzieci usamodzielnionych po ukończeniu 18 roku życia	0	0	0
Opłata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej,	9	8	9
w tym:			
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	1 8.413,49
- koszt	0	0	0
- w rodzinach zastępczych	9	8	8
- koszt	26.736,96 zł	27.989,87 zł	38.015,77 zł
	Razem:	Razem:	Razem:
	26.736,96 zł	27.989,87 zł	46.429,26 zł

Opracowano w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryni

Na podstawie danych z powyższej tabeli widoczne jest, iż koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej systematycznie rosną. Jest to związane ze zwiększającym się udziałem procentowym gminy w kosztach oraz czasem pobytu dzieci w pieczy oraz coroczną waloryzacją opłat.

W roku 2021 w rodzinach zastępczych spokrewnionych (dziadkowie) przebywało łącznie **9 dzieci, z których 5 dzieci powyżej dwóch lat**. Średni miesięczny koszt współfinansowania pobytu dzieci w rodzinach zastępczych ponoszony przez Gminę Moryń wyniósł **2.228,08 zł**

Na koniec roku 2023 w rodzinach zastępczych spokrewnionych przebywało łącznie **8 dzieci, z których 7 dzieci powyżej dwóch lat oraz 1 dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej**. Średni miesięczny koszt współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej ponoszonych przez Gminę Moryń wyniósł **3.869,10 zł**.

Z analizy wyżej wymienionych danych jednoznacznie wynika, że bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Należy pamiętać, że rodzina jest podstawową komórką, w której powinien odbywać się naturalny proces kształtowania się osobowości wszystkich członków rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. Należy dać im szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo.

VI. MECHANIZMY IDENTYFIKOWANIA RODZIN NA TERENIE GMINY MORYŃ ZAGROŻONYCH KRYZYSEM LUB PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Ważne jest aby jak najszybciej i w pełni zidentyfikować rodziny zagrożone kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym celu należy dokonywać analizy i oceny zjawisk mających wpływ na sytuację osób wymagających wsparcia w środowisku lokalnym oraz wykazywanie aktywności przy identyfikowaniu i monitorowaniu osób wymagających pomocy. Należy także podejmować aktywne zewnętrzne działania w celu informacji na temat rodzin będących w kryzysie np. poprzez kampanie informacyjne o formach udzielanej pomocy. W identyfikowanie rodzin będących w kryzysie na terenie Gminy Moryń zaangażowane są wszystkie podmioty pracujące na rzecz rodziny tj. ośrodek pomocy społecznej, policja, instytucje oświatowe, podmioty lecznicze oraz organizacje społeczne. Przy identyfikacji rodzin zagrożonych kryzysem lub

przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu i przedstawiciele instytucji współpracujących biorą pod uwagę takie kryteria jak:

- a) trudna sytuacja finansowa i związane z tym ryzyko zaniedbania podstawowych potrzeb życiowych dzieci i dorosłych;
- b) trudne warunki mieszkaniowe – nadmierne zagęszczenie, brak zaplecza sanitarnego, braki w podstawowym wyposażeniu;
- c) zaniedbanie podstawowych potrzeb dziecka dotyczących odpowiedniego ubrania, żywienia, przyborów szkolnych i podręczników, zaniedbania higieniczne i zdrowotne;
- d) podejrzenie wystąpienia przemocy domowej zarówno wobec osoby dorosłej, jak i wobec dziecka;
- e) dysfunkcje rodziny - alkoholizm rodziców lub rodzica, występowanie innych uzależnień, zaburzenia psychiczne, przestępczość, agresja słowna, fizyczna, psychiczna;
- f) niska dojrzałość społeczno - emocjonalna rodziców – niska świadomość pedagogiczna, wadliwe postawy wobec dziecka, brak zainteresowania rozwojem dziecka i jego potrzebami;
- g) samotne rodzicielstwo - rozwód, separacja, utrata jednego z małżonków, pobyt w zakładzie karnym, długotrwałe wyjazd (np. do innego kraju w celu pracy zarobkowej);
- h) brak lub zaburzone kontakty z rodzinami, sąsiadami, brak pomocy oraz wsparcia ze strony rodziny, środowiska lokalnego, instytucji socjalno-wychowawczych w sytuacji pojawienia się kryzysu.

Ważna jest współpraca i wymiana informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami a także współpraca ze środowiskiem lokalnym. Instytucja, która poweźmie przypuszczenie o problemach występujących w danej rodzinie stara się reagować na tę okoliczność w zakresie swojej działalności oraz informuje odpowiednio instytucje, OPS, Sąd, Policję. Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu po otrzymaniu informacji o rodzinie przeżywającej trudności udają się w środowisko, gdzie przeprowadzany jest rodzinny wywiad środowiskowy w celu analizy sytuacji rodziny, dogłębnego zbadania problemu oraz udzielenia odpowiedniej dla danej rodziny formy pomocy. W przypadku stwierdzenia konieczności objęcia wsparciem asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskuje o objęcie rodziny wsparciem asystenta. Asystenta rodziny przydziela Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu. Udzielane są także inne formy pomocy i poradnictwa adekwatne do problemu

występującego w rodzinie.

Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu i stała współpraca z instytucjami działającymi w sferze wspierania rodziny oraz środowiskiem lokalnym, umożliwiając dotarcie do wszystkich rodzin przeżywających trudności i udzielenie im pomocy, jakiej potrzebują. Analiza i ocena skuteczności podjętych działań realizowana jest na bieżąco. W przypadku stwierdzenia niewystarczającej skuteczności wzajemnego informowania się o identyfikowaniu i monitorowaniu sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem i przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu podejmuje kroki mające na celu poprawę skuteczności, na przykład występuje do Sądu Rodzinnego z prośbą o przekazanie postanowień dotyczących rodzin, wobec których składał wnioski o wgląd w sytuację dziecka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu identyfikuje rodziny z trudnościami poprzez :

- współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, powiatowym na rzecz rodziny w szczególności ze szkołami, policją, służbą zdrowia, sądem oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie
- analizowanie bazy danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu ze szczególnym uwzględnieniem problemu niezaradności i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- systematyczne monitorowanie środowisk zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa oraz kuratorów społecznych i zawodowych,
- monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których są wychowywane dzieci;
- monitorowanie środowisk, w których istnieje podejrzenia przemocy domowej. Działania we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Moryniu w tym motywowanie do podjęcia terapii dla osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy;
- współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w zakresie motywowania oraz zgłaszania wniosków o skierowanie osób uzależnionych na leczenie;
- weryfikowanie każdej informacji uzyskanej ze środowiska (również anonimowej) o występujących problemach w rodzinie;
- sprawdzenie każdego zgłoszenia członka rodziny (również dziecka) o trudnościach

w rodzinie;

- prowadzenie stałej współpracy z placówkami oświatowymi psychologiem, pedagogiem, pedagogiem specjalnym w celu sprawdzenia sytuacji rodzin, w których istnieje podejrzenie zagrożenia dobra dzieci.

VII. WSPÓŁPRACA POMIĘDZY INSTYTUACJAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ DZIECKA I RODZINY W GMINIE MORYŃ

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej, które to realizują ten obowiązek we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, podmiotami oświatowymi i leczniczymi, kościołami czy organizacjami społecznymi. Natomiast do zadań asystenta należy współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami zajmującymi się działaniami na rzecz dziecka i rodziny.

Pojęcie współpracy rozumiane jest w różny sposób, często współpraca rozumiana jest jako „współdziałanie ze sobą jednostek lub grup ludzi wykonujących swoje częściowe zadania, aby osiągnąć jakiś wspólny cel, opiera się na wzajemnym zaufaniu i lojalności oraz na podporządkowaniu się celowi, należycie uświadomionemu sobie przez wszystkie jednostki lub grupy”. Aby podjęta współpraca przebiegała prawidłowo niezbędne jest określenie tego, w jakiej formie będą podjęte działania, do jakiego obszaru tematycznego się odnoszą, a także prawne aspekty współdziałania określone w poszczególnych ustawach.

Formą współpracy jako podejmuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu z instytucjami zaangażowanymi w udzielenie wsparcia rodzinom na terenie Gminy Moryń jest wymiana informacji i doświadczeń, która odbywa się w sposób sprawny. Głównym celem wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami, jest zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom wymagającym pomocy i wsparcia oraz sprawniejszego załatwienia sprawy. Kolejną formą współpracy są działania informacyjne dla osób i rodzin. Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu z instytucjami działającymi na rzecz rodziny przebiega prawidłowo dzięki następującym czynnikom:

- sprawny i właściwy przepływ informacji;
- wysoki poziom kompetencji pracowników;
- znajomość zadań realizowanych przez poszczególne instytucje;
- dyspozycyjność i szybkość reakcji,

- konsekwencja i skuteczność w działaniu;
- określenie wspólnych celów dla współpracujących instytucji;
- działania informacyjne dla mieszkańców Gminy Moryń.
- bliskie sąsiedztwo współpracujących instytucji,
- określenie wspólnych celów dla współpracujących instytucji i organizacji w dokumentach (np. w programach bądź strategii).

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu w przypadku rozpoznania problemu w danej rodzinie angażują w pomoc wiele instytucji, nawiązując z nimi współpracę, np.

- ze szkołami z terenu gminy i poza gminą;
- ze służbą zdrowia NZOZ w Moryniu;
- MOK w Moryniu;
- funkcjonariuszami Policji, dzielnicowymi;
- z Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą w Chojnie;
- z Sądem Rejonowym III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Gryfinie;
- z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Chojnie;
- z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie;
- kierują rodziny do korzystania z bezpłatnych porad prawnych;
- proponują współpracę z asystentem rodziny;
- proponują wsparcie psychologa;
- instytucjami zajmującymi się profilaktyką i terapią uzależnień.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu podejmuje współpracę z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny która :

a) oparta jest o następujące zasady:

- wspólne zaufanie i merytoryczne podejście do podejmowanych działań;
- koncentracja na rzeczywistych problemach rodzin;
- wzajemne przekazywanie informacji dla dobra rodzin i ich wsparcia;
- wspólny wyjazd do rodziny np. z pedagogiem, psychologiem, dzielnicowym.

b) oparta jest na wymianie informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Moryniu, a instytucjami i podmiotami zaangażowanymi we wsparcie rodzin odbywa się za pomocą następujących narzędzi:

- kontakt telefoniczny;
- kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej i tradycyjnej;
- spotkanie podmiotów współpracujących;
- spotkanie podmiotów współpracujących w sytuacjach pilnych i kryzysowych – niezwłocznie po uzyskaniu informacji o problemie.

Współpraca i wymiana informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Moryniu a instytucjami i podmiotami zaangażowanymi we wsparcie rodzin opiera się na wzajemnym zaufaniu i lojalności oraz na podporządkowaniu się celowi, jakim jest udzielenie szerokiego, interdyscyplinarnego wsparcia rodzinie dotkniętej problemami. Istotne jest, aby ten cel, został należycie uświadomiony sobie przez wszystkie podmioty współpracujące na rzecz dziecka i rodziny.

Potencjalne korzyści jakie wynikają z podjętej współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Moryniu, a instytucjami wspierającymi rodzinę na terenie Gminy Moryn to:

- sprawniejsze załatwienie spraw;
- zwiększenie skuteczności pomocy;
- wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy jednostkami;
- formalne i merytoryczne zbliżenie do siebie instytucji, których współpraca nabiera szczególnego znaczenia w sytuacji, gdy pogłębiony zostanie proces deinstytucjonalizacji systemu pomocowego.

Przeszkody towarzyszące współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu z instytucjami działającymi na rzecz rodziny to:

- presja czasu;
- nadmiar obowiązków;
- niewystarczająca liczba instytucji wspierających rodzinę;
- niechęcią do współpracy ze strony innych instytucji;
- późnymi godzinami pracy instytucji;
- niespójnymi i nieprecyzyjnymi przepisami prawnymi;
- niewystarczającym przepływem informacji.

Osobą odpowiedzialną za prawidłową komunikację pomiędzy ośrodkiem a instytucjami i podmiotami zaangażowanymi we wsparcie rodzin jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

VIII. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

Cel główny programu

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w szczególności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.
3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.
4. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.

Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

L.p.	Działania	Wskaźnik	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Kierowanie asystentów rodzin do pracy z rodzinami, przygotowanie planu pracy z rodziną, realizacja zadań.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zatrudnionych asystentów rodziny • liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny • liczba dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń – asystent rodziny, pracownik socjalny • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie - 	lata 2024-2026

		<p>w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin, które zrezygnowały ze wsparcia asystenta rodziny • liczba rodzin, w których zakończono współpracę z uwagi na realizację planu pracy i osiągnięcie zamierzonego celu • liczba planów pracy skoordynowanych z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej 	<p>koordynator pieczy zastępczej</p>	
2.	Prowadzenie, finansowanie placówki wsparcia dziennego "ISKIERKA".	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci korzystających ze wsparcia placówki • liczba wychowawców 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu • placówka wsparcia dziennego 	<p>lata</p> <p>2024-2026</p>
3.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przy pomocy rodzin wspierających.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin wspierających • liczba rodzin objętych pomocą rodzin wspierających 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miejski w Moryniu • OPS Moryń - pracownik socjalny, asystent rodziny 	<p>lata</p> <p>2024-2026</p> <p>zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami</p>
4.	Współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin • liczba dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń- asystent rodziny, pracownik socjalny • rodziny wspierające 	<p>lata</p> <p>2024-2026</p>
5.	Finansowanie kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci • liczba rodzin wspierających 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • Urząd Miejski w Moryniu 	<p>raz w miesiącu po realizacji zadania zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy o</p>

	wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej związanych z realizacją pomocy przez rodziny wspierające.	korzystających ze wsparcia finansowego <ul style="list-style-type: none"> kwota udzielonego wsparcia 		wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej
6.	Praca socjalna prowadzona z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi objęta pracą socjalną 	<ul style="list-style-type: none"> OPS – pracownik socjalny 	lata 2024-2026
7.	Wspieranie rodzicielstwa w realizacji programu dla rodzin wielodzietnych (Karta Dużej Rodziny).”	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin/osób które, otrzymały Kartę Rodziny liczba dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> OPS Moryń 	lata 2024-2026
8.	Rozwój oferty ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> rodzaj zajęć liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w zajęciach 	<ul style="list-style-type: none"> placówki oświatowe Miejsko Ośrodek Kultury w Moryniu Biblioteka Miejska w Moryniu 	lata 2024-2026
9.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin objętych monitoringiem przez pracownika socjalnego liczba dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> OPS Moryń – pracownik socjalny kurator zawodowy kurator społeczny asystent rodziny 	w zależności od potrzeby
10.	Monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu pracy z asystentem rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin pozostających w monitoringu po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> OPS Moryń – asystent rodziny, pracownik socjalny kurator zawodowy 	do 6 miesięcy – asystent rodziny, kuratorzy – w zależności od potrzeb

		<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • kurator społeczny 	
11.	Podjęcie działań profilaktycznych i interwencyjnych w sytuacji zagrożenia dziecka kryzysem.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba interwencji podjętych przez pracownika socjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń 	lata 2024-2026
12.	Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaj współpracy • liczba podjętych interwencji • liczba rodzin sądowo zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny • liczba posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których udział wzięli pracownik socjalny, asystent rodziny • liczba spraw sądowych, w których udział wzięli pracownik socjalny, asystent rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Sąd Rejonowy w Gryfinie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Gryfinie • kurator społeczny • kurator zawodowy • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie • placówki oświatowe • OPS Moryń – asystent rodziny, pracownik socjalny 	lata 2024-2026
13.	Dążenie do reintegracji rodziny poprzez pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin biologicznych współpracujących z asystentem rodziny • liczba i rodzaj działań • liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń- asystent rodziny, pracownik socjalny • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie - koordynator • kurator społeczny • kurator zawodowy 	indywidualnie wg potrzeb i sytuacji w rodzinie

14.	Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie, pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina jest zobowiązana do partycypowania w kosztach • kwota poniesionych wydatków 	Urząd Miejski w Moryniu	okres pobytu dziecka w pieczy zastępczej
15.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaj współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń – asystent rodziny, pracownik socjalny • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie 	w zależności od potrzeb
16.	Udział w spotkaniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń- asystent rodziny, pracownik socjalny • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie 	1 spotkanie raz na 6 m-cy
17.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe • świetlice wiejskie • placówka wsparcia dziennego • Miejski Ośrodek Kultury w Moryniu • Biblioteka Miejska w Moryniu 	lata 2024-2026
18.		<ul style="list-style-type: none"> • rodzaj zajęć • liczba dzieci i młodzieży biorącej 	<ul style="list-style-type: none"> • placówki oświatowe • organizacje 	lata 2024-2026

	Rozwój oferty ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	udział w zajęciach	<ul style="list-style-type: none"> • pozarządowe placówki wsparcia dziennego • świetlice wiejskie 	
19.	Kierowanie dzieci na obozy i kolonie (pracownicy socjalni przeprowadzą rekrutację na kolonie i obozy).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci uczestniczących w koloniach 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu • Kuratorium Oświaty w Szczecinie 	okres wakacji VII-VIII okres ferii zimowych
20.	Zagwarantowanie osobom świadczącym wsparcie na rzecz rodzin warunków umożliwiających podnoszenie swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształceniach.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń • liczba osób biorących udział w szkoleniach • liczba osób podnoszących swoje kompetencje zawodowe (np. studia) 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń- asystent rodziny, pracownik socjalny • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie - koordynator • podmioty organizujące szkolenia 	lata 2024-2026
21.	Zespół do spraw asysty rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń, asystent rodziny, pracownik socjalny • pedagog szkolny • kurator społeczny • kurator zawodowy • Policja • pielęgniarka • członek rodziny 	w zależności od potrzeby

**Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności
opiekuńczo-wychowawczych**

L.p.	Działania	Wskaźnik	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa m.in. psychologicznego, pedagogicznego, prawnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych wsparciem psychologa, pedagoga w ich miejscu zamieszkania • liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów • liczba udzielanych poradnictw • liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego • liczba dzieci korzystających ze wsparcia specjalistów w placówce wsparcia dziennego 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • placówka wsparcia dziennego • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnie • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kostrzynie • Terapeuta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomani i Przemocy Domowej w Gminie Moryń • psycholog, pedagog, pedagog specjalny w Zespole Szkół w Moryniu • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie 	lata 2024-2026
2.	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym. Wskazanie tym rodzinom dróg wyjścia z trudnej sytuacji poprzez udział w terapii odwykowej, terapii dla sprawców przemocy, terapii dla ofiar przemocy, możliwość podjęcia działań w ramach procedury Niebieskiej Karty.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających ze wsparcia specjalistów • liczba NK „A” • liczba procedur NK zakończonych na skutek ustania przemocy • liczba sprawców przemocy domowej biorących udział w programach 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • Zespół Interdyscyplinarny w Moryniu – grupa diagnostyczno-pomocowa • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie • Terapeuta ds. Rozwiązywania Problemów 	lata 2024-2026

		<p>korekcyjno- edukacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba sprawców przemocy biorących udział w programach psychologiczno-terapeutycznych 	<p>Alkoholowych, Narkomani i Przemocy Domowej w Gminie Moryń</p> <ul style="list-style-type: none"> • psycholog, pedagog, pedagog specjalny w Zespole Szkół w Moryniu 	
3.	Opracowanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób uczestniczących w projektach • liczba dzieci biorących udział w projektach • liczba realizowanych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu • placówki oświatowe • organizacje pozarządowe • świetlice wiejskie • placówka wsparcia dziennego 	<p>lata 2024-2026</p>
4.	Podjęcie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia dziecka.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba interwencji podjętych przez pracowników socjalnych • liczba zabezpieczonych dzieci przez pracowników socjalnych • liczba interwencji podjęta przez policjantów po godzinach pracy OPS • liczba dzieci zabezpieczonych przez policjantów 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń – pracownicy socjalni • Policja • Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Moryniu 	<p>lata 2024-2026</p>
5.	Podjęcie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przedsięwzięć • liczba osób biorących udział w działaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • placówki oświatowe • organizacje pozarządowe 	<p>lata 2024-2026</p>
6.	Nawiązywanie współpracy z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaj współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie • Poradnia Psychologiczno- 	<p>lata 2024-2026</p>

			Pedagogiczna w Chojnie <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kostrzynie • organizacje pozarządowe 	
--	--	--	--	--

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny

L.p.	Działania	Wskaźnik	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Wsparcie rodzin posiadających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego (np. stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe, świadczenie rodzinne oraz pomoc przyznawana na podstawie ustawy o pomocy społecznej, środki PEFRON).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego • liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej przyznawanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych • liczba dzieci korzystających ze stypendiów • liczba osób 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie 	lata 2024-2026
2.	Pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy w formie gorącego posiłku w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • placówki oświatowe -szkoły 	lata 2024-2026
3.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba monitorowanych rodzin • liczba programów 	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Moryń • Służba zdrowia • placówki oświatowe 	lata 2024-2026

		profilaktycznych		
4.	Przystępowanie do rządowych programów wspierania rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> liczba programów do których przystąpiła Gmina Moryń kwota pozyskanych dofinansowań 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Moryniu OPS Moryń Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej 	lata 2024-2026
5.	Zapewnienie środków na realizację zadania dotyczącego wspierania rodziny na terenie Gminy Moryń.	<ul style="list-style-type: none"> coroczne opracowywanie projektu budżetu na realizację zadania 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Moryniu OPS Moryń 	raz w roku przez okres obowiązywania programu w latach 2024-2026

Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powiklanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych

L.p.	Działania	Wskaźnik	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Przydzielenie asystenta rodzinie zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin objętych wsparciem asystenta („Za życiem”) liczba dzieci w tych rodzinach liczba dzieci z niepełnosprawnością w tych rodzinach 	<ul style="list-style-type: none"> OPS Moryń 	lata 2024-2026
2.	Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego, prawnego liczba rodzin korzystających ze 	<ul style="list-style-type: none"> OPS Moryń 	lata 2024-2026

		skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin		
4.	Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością.	<ul style="list-style-type: none"> ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia 4.000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> OPS Moryń 	lata 2024-2026

IX. ADRESACI PROGRAMU I ŹRÓDŁO FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

1. Rodziny z terenu Gminy Moryń ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym jak również rodzin, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

2. Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.

3. Rodziny wspierające, których głównym zadaniem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

4. Instytucje oraz zatrudnieni w nich pracownicy działający na rzecz rodzin (jako beneficjenci pośredni).

Wszystkie dzieci wymagają ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokojenie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą, wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny. Złe warunki materialne rodziny, powodujące sytuacje, w których rodzina nie będzie w stanie własnym staraniem zaspokajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Często u jego podłoża leżą inne problemy zaburzające funkcjonowanie rodziny, bądź też stają się one przyczyną ich powstania. Należą do nich przede wszystkim alkoholizm,

narkomania, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków.

Działania na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi powinny mieć charakter zarówno finansowy jak i niefinansowy i być oparte między innymi na działaniach specjalistów, w tym asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, terapeutów i innych specjalistów, z którymi zostanie nawiązana współpraca. Współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych, działających w obszarze wspierania rodzin i dzieci, pozwoli wykorzystać w pełni potencjał gminy na rzecz pomocy rodzinom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze. Istotnym celem prowadzonych działań jest również stałe podnoszenie kompetencji specjalistów.

Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 są środki finansowe.

Źródło finansowania:

- z budżet gminy,
- z budżet państwa - programy rządowe z zakresu wspierania rodziny,
- ze środków unijnych,
- z darowizn.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

X. REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

Tabela Nr 13

LP	INSTYTUCJA/ORGANIZACJA	ZADANIA
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny poprzez przyznawanie świadczeń w ramach pomocy społecznej. Prowadzenie pracy socjalnej. Udzielenie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych – konsultacje oraz

		<p>specjalistyczne wsparcie i usługi dla rodziny (psycholog, terapeuta, prawnik). Realizacja pomocy w formie dożywiania uczniów w placówkach oświatowych. Realizacja zadań wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prowadzenie pracy z rodziną przez asystentów rodziny.</p> <p>Organizacja oraz obsługa administracyjna Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Domowej. Realizacja zadań wynikających z Ustawy „Za życiem”. Przyznawanie pomocy materialnej dla uczniów. Realizacja Karty Dużej Rodziny. Przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych, wychowawczych, funduszu alimentacyjnego</p>
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie	<p>Zapewnienie dzieciom umieszczonym poza rodziną biologiczną pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielenie pomocy osobom usamodzielniającym opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze.</p>
3.	Sąd Rejonowy – III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Gryfinie	<p>Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego. Badanie sytuacji rodzinnej małoletnich przez Opiniodawczy Zespół Sądowych Specjalistów. Prowadzenie postępowań o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Wskazywanie obowiązku współpracy z asystentem rodziny.</p>
4.	Kuratorzy Sądowi	<p>Wykonywanie zadań o charakterze resocjalizacyjno-wychowawczym.</p>
5.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu	<p>Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego. Wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych (tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-</p>

		wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych). Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.
6.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Moryń	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązania problemów przemocy domowej. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Wykonywanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Kierowanie sprawców przemocy do programu korekcyjno-edukacyjnego.
7.	Posterunek Policji w Moryniu	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzicom na terenie gminy. Prowadzenie działań prewencyjnych w rodzinach oraz dysfunkcyjnych zachowań dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
8.	Zespół Szkół w Moryniu	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla dzieci i rodziców. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci
9.	Miejski Ośrodek Kultury w Moryniu	Prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury. Rozpoznawanie, rozwijanie i zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

10.	Placówka służby zdrowia	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci oraz obowiązku szczepień. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
11.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnie	Umożliwienie rodzicom z dziećmi skorzystanie ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego. Diagnozowanie poziomu rozwoju oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży.
12.	Parafie z terenu gminy Moryń	Upowszechnianie i wzmacnianie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
13.	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. Upowszechnianie pozytywnych wzorców rodziny.
14.	Powiatowy Urząd Pracy w Chojnie	Realizacja działań dotyczących wspierania rodzin w zakresie aktywizacji zawodowej, pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, prac interwencyjnych, robót publicznych oraz szkoleń.
15.	Świetlice wiejskie	Działalność edukacyjno-wychowawcza, organizowanie czasu wolnego.

W realizacji swoich działań ww. podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

XI. EWALUACJA I MONITORING GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

W ramach realizacji programu będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Monitoring realizacji Programu opierał się będzie przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji w Ośrodku Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucję wiodącą przy jego realizacji. Dodatkowo

pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryni w pierwszym kwartale następującego po sobie roku, składane Burmistrzowi Gminy Moryń. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

XII. SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Moryń na lata 2024-2026 ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być:

- rozwój interdyscyplinarnego systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych;
- wzmocnienie procesu aktywizacji osób oraz członków rodzin dysfunkcyjnych celem uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki, uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy;
- podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne, mających na celu zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie postaw prorodzinnych;
- zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodziców biologicznych;
- poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełnienia obowiązków rodzicielskich;
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami i uzależnieniami;
- podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;

- zmniejszenie liczby dzieci przejawiających deficyty w zakresie funkcjonowania w środowisku rodzinnym, lokalnym, szkolnym;
- objęcie większej liczby rodzin, spośród rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej pomocą asystenta rodziny;
- zwiększenie kwalifikacji specjalistów wspierających rodziny poprzez udział w różnego rodzaju kursach i szkoleniach;
- u rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz poradnictwem specjalistycznym obserwowalny będzie wzrost umiejętności radzenia sobie z trudnościami i poprawę ich funkcjonowania (planowanie wydatków, umiejętność gospodarowania domowym budżetem, utrzymaniem czystości w mieszkaniu, dbałość o higienę osobistą, większe zainteresowanie edukacją dzieci itd.);
- lepsza współpraca instytucji działających na rzecz pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu jej funkcji;
- zwiększenie aktywności osób bezrobotnych w poszukiwaniu zatrudnienia;
- zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej i dostępnych form pomocy;
- zwiększenie świadomości społecznej na temat uzależnień i możliwości podjęcia terapii;
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny dziecka;
- zgłoszenie się rodzin chętnych do pełnienia funkcji rodziny wspierającej;
- współpraca rodzin dysfunkcyjnych z rodzinami wspierającymi;
- wykorzystanie istniejących zasobów instytucji działających na rzecz poprawy funkcjonowania dzieci i rodziny;
- wzrost kompetencji rodzin, poprawa w wypełnianiu ról społecznych;
- wzmocnienie więzi rodzinnych;
- podniesienie bezpieczeństwa socjalnego;
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci oraz rodzin.

XIII. MOŻLIWIE ZAGROŻENIA, KTÓRE OGRANICZĄ LUB UNIEMOŻLIWIĄ OSIĄGNIĘCIE ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

1. Niechęć rodzin do podjęcia współpracy z asystentem rodziny, która może przejawiać się brakiem podejmowania działań ze strony poszczególnych członków rodzin niezbędnych

do realizacji opracowanego wspólnie planu pracy z rodziną, który ma na celu poprawę ich funkcjonowania w środowisku.

2. Brak wystarczających środków finansowych na realizację zadania może uniemożliwić w pełnym zakresie asystentom rodziny podnoszenie swoich kwalifikacji, jak również uniemożliwi zatrudnienie specjalistów (np. psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego, terapeutę), którzy swoimi działaniami mieliby wesprzeć pracę asystenta rodziny. Należy mieć świadomość, że ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy szereg nowych zadań nie zabezpieczając środków finansowych na ich realizację.

XIV. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny opracowany został dla potrzeb lokalnej społeczności i realizowany będzie w latach 2024-2026 na terenie Gminy Moryń. Zakres wyznaczonych celów i zadań powstał w oparciu o zasoby instytucjonalne, analizę programów z lat poprzednich oraz ocenę niezbędnych danych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu skupia swoje działania na rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym, niewydolnych wychowawczo, w których rodzice nie wypełniają swoich zadań, a prawidłowy rozwój dzieci jest zagrożony. Doświadczenia pracowników socjalnych wskazują, że środowiska objęte programem borykają się z problemami natury finansowej oraz problemami związanymi z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wyzwaniem dla tut. Ośrodka jest wspomaganie rodzin niewydolnych, w których błędy wychowawcze przekazywane są z pokolenia na pokolenie, a środowisko nie dostarcza przykładów „dobrego rodzicielstwa”. Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągle poszukiwanie nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełnienia swoich obowiązków.

Program jest dokumentem planistycznym, który pozwala ukierunkować długofalowe działania służb i instytucji w zakresie wspierania dziecka i rodziny. Głównym celem programu jest zorganizowanie kompleksowego sprawnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym ograniczenie liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz przygotowanie do życia w społeczeństwie dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów szczegółowych w realizację programu będą włączone instytucje, placówki i organizacje pozarządowe, które swoimi działaniami wspierają funkcjonowanie dzieci i ich rodzin.

Reasumując zakłada się w Programie stworzenie na terenie Gminy Moryń optymalnych warunków do poprawy życia dzieci i rodzin. Wszelkie działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym i wspierającym zmierzać będą do samodzielnego rozwiązywania przez rodzinę własnych, różnorodnych problemów. Natomiast wsparcie ze strony instytucji stanowić winno jedynie uzupełnienie działań opiekuńczo-wychowawczych dla tych rodzin, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych.